

Několik z volarských alpských domů však může veřejnost navštívit a prohlédnout si i jejich interiéry. Předně je to městské Muzeum Volary v České ulici č. p. 71, jehož jedna ze stálých expozic je věnována právě jedinečné volarské architektuře. Domy č.p. 41 a 81 slouží jako penziony, v č. p. 55 je obchod.

Roubené domy se ve Volarech nacházejí na těchto adresách: Budějovická ulice č. p. 41, 42, Soumarská ulice č. p. 55, Příčná č. p. 67, Česká č. p. 70, 71, 81, 96, 99, 102, 104, K. V. Raise č. p. 162, 163, 164. Zmíněné ulice na sebe navazují a lze je snadno projít pěšky procházkou ze středu Volar podél potoka na Staré město.

Dům č. p. 159 v ulici K. V. Raise v prosinci roku 2006 vyhořel a jeho majitel ho v současnosti s použitím historických řemeslných technik rekonstruuje. Základní rysy volarského domu lze snadno rozpoznat i v domech, které prošly proměnou z roubeného objektu ve zděný. Jedná se např. o restaurace U potůčku (Česká č. p. 123) a Kukačka (Česká č. p. 76).

Dřevěných seníků stávalo na loukách v okolí Volar několik set! Sloužily k úschově sena, které se do města sváželo až v zimě na saních poté, co podmáčené louky umrzly. V 90. letech 20. století podstoupilo několik seníků záchranné rekonstrukce. Nejstarší pocházejí z přelomu 18. a 19. století a dochovaly se v lukách severně a jižně od města.

Vesnickou památkovou rezervací je od roku 1995 i blízká osada Dobrá (západně od Volar, na pravém břehu Teplé Vltavy) a to pro velký dochovaný soubor domů právě tzv. volarského typu. Tato osada byla založena roku 1816 jako do délky roztažená dřevorubecká ves s osídlením pouze po jedné straně cesty. Zdejší objekty lidové architektury jsou tedy mladší nežli nejstarší dochované alpské domy ve Volarech.

Vydalo Město Volary v roce 2009.

Text a foto: Roman Kozák

Tisk: Tiskárna FOP Černá v Pošumaví

*Volarské
pozoruhodnosti*

ALPSKÁ ARCHITEKTURA

Alpská architektura

*Vítejte ve městě alpských roubených dvorců,
vítejte ve městě unikátní horské lidové architektury!*

Jméno našeho města dalo název jedinečnému typu roubených domů, jaké nikde jinde v České republice nenajdete. Volarský dům evokuje iluzi Alp uprostřed Šumavy.

Nejstarší z volarských domů alpského typu stojí na svém místě již čtvrté kalendářní století! Dřevo jejich stěn vzdoruje šumavským zimám a horskému slunci po dobu, která zahrnuje deset lidských pokolení. Jak je to možné? Čím jsou tzv. volarské domy tak unikátní a tolik pozoruhodné?

Volary bývaly kdysi popisovány jako „alpská vesnice“ či „alpské městečko“, jediné toho vzhledu nejen na Šumavě, ale v celých Čechách. Nezvykklá architektura starých Volar vycházela ze skutečnosti, že Volary byly v 16. století kolonizovány rázovitou a do sebe uzavřenou komunitou horských dobytkařů z oblasti Tyrol či Štýrska, která si přinesla a po staletí uchovávala tradiční zvyklosti.

Volarský dům je unikátem a samostatnou kategorií lidové architektury České republiky. Jeho výskyt je omezen na město Volary a sousední osadu Dobrá. Volarský dům u nás představuje alpskou architekturu, která vychází z horských podmínek a nutnosti obstarat chod usedlosti včetně péče o dobytek i v zimách s množstvím sněhu.

Základní rysy volarského domu jsou:

- široká a rozlehlá usedlost poschodového rázu se světnicí v podkroví
- obytné i hospodářské prostory ukryty pod velkou společnou střechou
- sedlová střecha je velmi plochá a kryta štípaným šindelem, dříve zatěžkaným kameny
- patrová usedlost má vrchní patro roubené, přízemí je buď roubené nebo částečně či zcela kamenné
- široké průčelí domu se vstupem do průjezdu
- pavlač ve štítě, dříve s břevny, později s ozdobně vyřezávanými prkny
- impregnace roubených částí domu volskou krví

V létě roku 1863 postihl Volary velký požár, který byl pro roubenou zástavbu i město samé pohromou i předělem zároveň. Ohni padlo za oběť na šedesát stavení, především po levé straně potoka. Po požáru se ve větší míře začalo při stavbě domů užívat zdíva a kamene, avšak tradiční alpský ráz architektury zůstal zachován.

K zásadní změně alpské tváře města došlo po skončení 2. světové války. Dosavadní obyvatelstvo bylo vysídleno a noví dosídlenci (doslova ze všech oblastí Československa a zahraničních krajanských komunit) nenašli k nezvyklé roubené architektuře vztah. Velká část domů zůstala také po léta neobydlena a zchátrala. V 50. letech se prodávaly celé domy po

padesátikoruně coby palivo na zimu! Před zájmy památkové péče dostalo přednost budování pohraničí a moderní výstavba socialistického typu. Navzdory tomu se řada tzv. volarských domů ve středu Volar a v části zvané Staré město dochovala do současnosti.

Nařízením vlády České republiky č. 127/1995 Sb. ze dne 24. května 1995 „o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace“ byla vyhlášena „vesnická památková rezervace Volary“. Mimoto jsou jednotlivé volarské domy a další roubené objekty vedeny jako kulturní památky. Lidovou architekturu Volar představují vedle volarských domů i roubené stodoly a seníky v lukách. Většina z památkově chráněných volarských objektů je v soukromém vlastnictví a slouží k trvalému či rekreačnímu bydlení, což je v případě zájmu nutno respektovat.

